

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Fastidium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Familia.

DEFINITIO ET ETYMOL.

FAMILIAE appellatioe comprehenduntur tam liberi quam serui utriusque sexus, vnus quem familiae Dominum, vel patrem familias iuri subiecti. Græc. οἶκος, domus, familia: τοῖς οἰκίαις, domestici, famuli: Apud antiquissimos, quorundam sententia, familia & familia dicebatur, tantumque de seruis: ab Olfæ dictioe famel, vel famul, qua illi seruum appellabant, teste Festo & Nonio Marcello, cap. 2. qui Ennium citat libr. 8. vbi hæc *Mortalem summum fortuna repute reddidit, ut summo regno famul optimus esset.* Paulatin inualuit vsus vt familiae nomine liberi, & quicumq; sub vnus patris familias iure viuerent, comprehenderentur. Translata vox deinde ad eos qui sunt ex eadem cognatione, vt Cæsarium familia, &c. Sueton. in Nerone: Ex gente Domitia duæ familiae claruerunt. Coruinorum & Enobarborum, familia enim pro secta sumitur, vt apud Ciceronem, Peripateticorum familia, huius nominis significationem latiorē vide apud Paulum Iurisc. 1. Pronunciatio, ff. de verb. signif. apud veteres fræquenter occurrunt familiaria sepulchra, familiares Lares, familiaria fulmina, &c. familiares etiam pro amicis, contubernaliibus, necessariis, domesticis & familiae membris.

Hebræi domum, ades, domicilium, & Synecdochicè familiam, quæ domo continetur, *Baith* appellant. *Beth*, domus. Familiz curia commendatur, *Proverb. 27. 23. & 31. 15. & c. 1. Tim. 5. 8.* familiae suæ doctor fuit Abraham patriarcha. *Gen. 18. 19.*

SENTENTIAE VETERVM.

Familia, quæ ceteris est cognationis, dissimilibus sui partibus componitur, & ad patrem familias veluti optimum se refert, & concordiam, vt pote commune bonum molitur. Callistratus Pythagor. apud *Srob. serm. 83.*

Omnis familia, tanquam palsterium tribus istis indiget, apparatus, concinnitate, & correctatione siue vsu mulico. *ibid.*
Familiaris hominum ordinis partes sunt tres: prima imperat, vt maritus: secunda parem, vt vxor: tertia auxiliaris est, nempe liberi ex illis nati. *ibid.* Accedunt serui, &c.

Nostri maiores omnem domus inuidiam, omnem contumeliam seruis detrahentes, dominum patrem familias, seruis familiaris vocabant. *Senece. epist. 47. Macrobi. lib. 1. c. 2.*
Coniuges & liberi in exercitu sunt militibus hortamenta victoriae, vel pulsus pudor. *Tacit. hist. lib. 4.*

In consilio illud est prazstantiorem ciuili nullam virtutem in hominem cadere. Huius autem partem non exiguum esse in rei familiaris administratione positam plerique fatentur. Ciuitas enim corpus quoddam ex familiaris constitutum cum sit, & quasi summa eorum, ita demum valida est respublica, si priuatim res ciuium bene habeant. *Plut. in compar. Aristidis & Catonis.*

Hesiodus nos ad iustitiam cum rei familiaris cura coniungendam est cohortatus, ignauam, & iniustitiz causam traducens. *Re. &c. & hæc Homerus cecinit.*

*Non operis etenim mihi frugiferine laboris
Augendaq; rei, qua dulcia pigriora aluntur,
Cura fuit: studium lembis remusq; dicar ami,
Semper & horriserit ludam Mauortis amabam,
Spiculusq; & leuis hastas, Solacresq; sagittas.*

Ostendit enim eos quibus rei familiaris studium, iniustis rebus victum suum querere. *ibid.*

Domum suam coerecere plerisque haud minus est, quam prouinciam regere. *Tacit. in vita Agricole.*
Vide Oeconomia.

Familiaritas.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

FAMILIARITAS, *convictiva*, consuetudo ipsa inter familiares & amicos. *Cicero de Amic.* Accepimus à patribus maxime memorabilem. C. Laëlii & P. Laëlii familiaritatem. *Terentius in Heaut.* Mihi magna cum eo iam inde vsque à pueritia semper fuit familiaritas.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Cum potentioribus vivenda.
Quando sedebis vt comedas cum principe, diligenter attende quæ apposta sunt ante faciem tuam, & statue eultrum in gutture tuo, &c. *Proverb. 23. 6. 1. 2. 3.*

Aduocatus à potentiore, discede, ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improbus sis, ne impingueris, & ne longe sis ab eo, ne eas in obliuionem. *Ecl. 13.*

Inhonest.
Subtrahæ pedem tuum de domo proximi tui, ne quando fatia-

tus odecit te. *Proverb. cap. 25. v. 19.*
Domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis.
Pes fatui facilis in domum proximi, & homo periturus à persona potentis. *Ecl. 11.*
Stultus à fenestra respiciet in domum: vir autem stabit *ibid.*
Stultitia hominis auscultare per ostium, & prodire contumelia. *ibid.*

APOPHTHEGMATA.

Lacides accersitus ab Attalo Rege, respondit, magis esse spectandas. Innuens archam assiduumque famulatum minuere virtutis admirationem. *Laert. lib. 4. c. 1.*
Cato Uticensis Munatio quærenti, quod in Cypri ens, parum ciuilitate repulsius esset, quum nihil ciuilitatis cum Canidio fabularetur: sic e purgatus. *Cato iuxta Theophrasti sententiam; nimia ciuilitas caritas daret odio. lib. 5. apoph.*

Ea vis est consuetudinis cum amicis atque conuicia maiestatem deprimeret valeat: & in familiaritatibus eas, quæ ad gloriam requiruntur, vox potest. Atin eo quod sit præditus, ea pulcherrima videntur, quæ maxime quotidianæ vitæ rationem. *Plut. in Pericle.*

SIMILITUDO.

Anonymous. Vina non modo fusi sui referuntur etiam ad borum aut fructuum vicinum. Ita non minus eos, vnde progeniti sumus, sed & eos quos sumus vli. *in Senil.*
Vide Amicitia & Amicus.

Fastidium.

DEFINITIO ET ETYMOL.

FASTIDIUM, Græcè ἀσθένεια, & regio fatore dicitur tem fastidium à fastu. Et autem fastidire proprie quodam contemere. *Virg.*

Inuenies alium, si te fastidit Amyntus.
Sumitur & fastidio pro stomachor: à quo fastidium fastidium afferens: & fastidiosis aduerbum, hoc est fastidiosus etiam fastidibiliter dicebant.

POËTICÆ SENTENTIAE.

Fastidium Spirituale.

Iacob. Bill. Anthol. Sæc.

Pt perduunt propriam mortali corpore vitam.

Si nequeunt escas sumere corpora:

Sic anima nisi delictis ratiouis alacris.

Dum verbi aterni pane carere, perent.

Nam quid erit, quod hira procul fastidia pect.

Cum serpsit fugit mensi fatiare Di.

APOLOGI.

Pauper Nigatur.

Iuerat pauper in sylvam ligna vt colligeret. In fine repererat contemntis, progrediebatur quærendo finem faciebat mutationis, neq; electionis. Tandem incidit in cauernam luporum, eos fugens, deuenit ripæ cum neque ponte coniuncta, neq; nauicula committit se in flumen, vt ebat à tergo lupi. In illo liquantisper, cum non procul abisset, quæ fustidit tur piscatores qui extradum reclinant ad pronam relicto illo semianimo discedunt. Paulo post recurretereuntibus narrat casum suum, & de aduersis suis precit, ruit maceria, & nugatorem inter fermocinacat & hoc; maximis sæpe periculis excepit minimum tinguui.

ONIA DEDIT.

Gulae deditus quidam ad epulas inuitatus in ma ab vrbe paulo longius, dum proficiscitur spe longiorum & opipare instructuram capui in itinere repocatur vt etiam per derisionem lotio suo aspergeret. Cum quæ transeundum fuerat, subito ea nocte ad aliam fer tantam: vt cum manifesto discrimine in profectum intelligeret, redire tristis, atque post erepam pect eccrime esurire cepit. Itaque cum ad piram, quæ inuenerat, venisset, dætera illa aruoluit, & hanc cetera latrantibus intestinis.

Fabula docet, contemptus & fastidii sæpe has punit paulo ante homines spreuerit & abiecerat: ea amplèctantur.

Fastus.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Fastus & elatio quædam cum iactantia verborum, et superbia. Hæc Zosimus, Zed. superbus, tumidus, inflatus, à fastu dicitur, intrinsecus temere egit. Cognationem habet ab fasto, ebullitio, quæ ad ignem effervercit: fastuosus dicitur, quia effervercit, & sæpe virtutis opinione tu mihi appa-

ΑΡΟΦΗΘΕΓΜΑΤΑ.

Fastus (inquit) tanquam pastor quoquo libet vulgus ducit. Stob. serm. 22.

Fastus invidens Platonem aduerfa valetudine laborantem, in qua quom vernerat: Bilem, inquit, Platonis video, familiaritatem videro. Solebat enim quemadmodum Diogenes. Plato. Fastus notare. Itaque quum in pompa quadam eadem equum crebro hiniuiti ferocitateque spiritus excellens, quæ vehementer à Platone laudaretur, conversus ad eum videris, inquit, & tu bonus equus futurus. Laert. lib. 6.

Fastus Phalaræus hominum fastuosorum sublimitatem diuulgandam, & relinquendam sobrietatem. Talia enim in Phalaræo deperanda, sed quod redundat, recidendum est.

ΣΙΜΙΛΙΤΥΔΙΝΕΣ.

Fastus dicitur vitæ: Sic homines solidos animi elatione. Apud Aristotem. Metaph. part. 2. serm. 74. Fastus aciem ex veribus quippiam infusuri exungunt: Sic fastus ex animis iuuenium fallam opinionem, fastum & egrotum. Secus enim inflatione & spiritu urgentes nihil ad se. Apud Stob.

Fastus veni desituri vehementissime spirare solent: Ita fastus cum maxime effertur sese, veluti Iulius pontifex, tum fastus inquit solent esse. in Simil. Fastus. Pœulo pleno nemo quiquam tentat infundere: Ne fastus fastu tumidus, aut virtutem aut literas eleganter potest. in apoph. 7.

Fastus literas didicerint, tamen omnia humanitate fastus fastus illis qui multas domos ædificant, & semper foris fastus. in apoph. 80.

Fastus Arrogantia, Superbia.

Fatum.

DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

Fatum dicitur quædam dicitur, ut ait Chryssippus, & est semina quædam & inclinabilis series rerum, & catena volens sese, & implicans per æternos consequentia ordines, quæ quæ conneque est. secundum Aulum Gellium, lib. 6. in Atticorum.

Fatum est omnibus rebus modibus dispositio, per quam prouidetur quæque necesse ordinibus, secundum Boet. lib. 4. pro sap. 61. in philosophia consulatione.

Fatum est ordo rerum que celsitatem. Causa autem ex omni æternitate veritas sempiterna, secundum Cic. lib. de Diuinis.

Fatum est quod ex omni æternitate verum fuerit, secundum Cicero. in Deorum.

Fatum proprie est dispositio siderum, qua quis est conceptus vel inchoat. in part. 1. q. 116.

Fatum proprie est mortaliter peccat. 25. quæst. 6. Non obseruata. inchoatando; significatque aliquando oraculum, id est, inchoat. Virgilius: Oblitus fatorum. Nonnunquam potest: Quare fato concedere, est mori, & fatalis dies pernitentia, & fatiferum mortiferum, fatale etiam dicitur, quia inchoat debetur, siue bonum, siue malum sit.

POETICÆ SENTENTIÆ.

Virg. 2. Aeneid. Disiue fata Deum seclis sperare precando.

Iuuenal. 6. Fatu regunt omnes.

Sen. Oed. Fatu optinet, cadite fati, Non illucæ possunt curæ.

Mart. in vari. stamina suis: Quisquid patitur mortale genus.

Quicquid facimus, Senit ex auro, Seruatq; sua decretæ colu. Lachesis: dura resoluta manu. Omnia certo tramite vadunt, Primumq; dies deit extremum. Non illa Deo verisise licet, Qua nexa suis currunt caustis, Id cuique ratu, prece non ulla Mobilis ordo: Multis ipsium Timuisse nocet: multi ad fatum Vere sumum, dum fata timent. Idem Oed.

Regitur fatu mortale genus, Nec sibi quisquam spondere potest Firmum & stabile: perq; casus Voluitur Sarios semper nobis Metuenda dies.

Manil.

Misto, quod certum est & inuictabile fatum. Idem 4.

Soluite mortales animos, curasq; leuate, Torq; superuacuo vitæ am deslece querelis. Fata regunt orbem, certæ sunt omnia lege, Longaq; per certos signantur tempora celsis, Nascentes moritur, sinisq; ab origine pendet. Tunc & opes & regna fluunt, & sapius orna Paupertas, arresq; data, moresq; creati, Et vitia, & clades, damna & compendia vitæ, Nemo caret damno, poterit nec habere negatum, Fortunamuis suis inuitam perdere votis, Ausugere instantem, fors est sua cuiq; serenda. At nisi fata darent leges vitæq; necisq; Finissent ignei Aneam: Troia sub viuis Non euerfa viro fatu uicisset in ipsi, Aut luga prociolos nutrisset, Maris fratres, Romasq; sic enata foret, pecudumq; magister In Capitolio ausissent culmina montes, Includine sua potuisset Iupiter arce Capris, vel capus hic orbis foret: igne sepulto, Vulneribus vitæ reperisset, Mucius urbem, Solus & oppositus ausisset Horatius armis, Pontem urbemq; simul, rupsisset fœdera vitæ, Treiq; sub vitæ fratres, vitæ tacerent, Nulla acies tunc curis: pendebat ab uno Roma viro, regnumq; orbis fors ita tacebat. Sat. 5. l. 1.

Hæc durus fati remor, est ne quod illi Non licent: quanta poterant mort alibus annis Accessisse queræ? si tu pater omne reueres Arbitrium: cæco gemeres mori clausa barathro, Longius & vacua possuissent stamina Parca. Sen. Quedip.

Qui fata preculcauit, ac vitæ bona Protecit, atque abscedit, & casus suos Onerauit: ipsi, cæu video, nullo est opus. Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat, Vtrumquod remidi est velle: contempsit mori, Qui non concupiscit.

ΑΡΟΦΗΘΕΓΜΑΤΑ.

Tales interrogatus, quid in tota rerum natura esset robustissimum? respondit, Fatum: cuncta enim superat. Laert. lib. 1. cap. 1.

Solon dicebat, Fatum mortalibus abducere mala simul & bona, Stob. serm. 9. Sacra autem philosophia afferit, mala ex peccato, bona ex Dei gratia oriri.

Titus Vastianus, Quum à duobus clarissimi ordinis esset in ipsum coniuratum, ac facinus eo processisset, ut iam inficari non possent, deduxit illos in spectaculum, atq; inter illos medius confedit, ac petitis de industria mirmillonum gladiis, velut exploraturus aciem, vnum vni, & alterum alteri commisit; tanquam piouocans ad id, quod moliebantur. Illis autem percussis, & animi præsentiam admirantibus, Videtur, inquit, principatum fato dari, frustra que tentari facinus potuendi spe, vel amittendi metu: Erasmus libro 8. apoph.

Asterario Mathematicus à Domitiano Imperatore interrogatus, quis exitus vitæ ipsum exspectaret? affirmavit fore ut breui laceraretur à canibus. Domitianus igitur è vestigio interfici illum imperat, atq; accuratissime sepeliri ad artis derisionem. Sed repentina tempestate deiecto funere, semitulum cadaver canes diriperunt. Bruf. lib. 2. c. 38.

Cosmus Flor. dux, Alphonso Aragonum regi male pacatus, vir alioqui magnus & illustis, cum Alphonso dono mitteret Titul. uii libros vitæ præclaros, reclamatum est à medicis, qui aderant, ne per immortales deos librum attrectaret, ab hoste missum, veneni suspectum. Rex prima facie vilis est medicis assentiri, illi